

# Begravningspastoral

För Rogberga-Öggestorps församling

## I. Lokal begravningspastoral

Följande gäller i Rogberga-Öggestorps församling vad gäller anmälan om dödsfall, begravningsgudstjänst och/ eller gravsättning av stoft eller aska efter avliden: Anmälan om dödsfall och/eller önskemål om begravningsgudstjänst och gravsättning görs alltid till pastorexpeditionen, Kyrkans Hus i Tenhult, tel. 036-39 06 80, fax. 39 01 01.

Pastorexpeditionen är öppen helgfria dagar, tisdag, onsdag, torsdag och fredag kl. 10.00-12.00. Anmälan kan i allmänhet även göras måndagar kl. 10.00-12.00, även om expeditionen då inte är öppen.

Anmälan om dödsfall ska alltid utan dröjsmål göras till den avlidnes hemförsamling, även om begravningsgudstjänst och gravsättning ska ske på annan ort. Även om uppgifter sändes per fax ska kontakt ofördröjligen tas per telefon i de fall den avlidne är kyrkotillhörig. Överenskommelse om dag för "tacksägelse" måste ju träffas med de anhöriga.

Likaså ska pastorexpeditionen underrättas om, att exempelvis blommor efter begravningsgudstjänst annorstädes kommer att läggas ut på redan befintlig grav på någon av kyrkogårdarna i Rogberga eller Öggestorp.

Anmälan från begravningsbyrå om dödsfall eller begravningsgudstjänst ska alltid göras till pastorexpeditionen och inte direkt till präst eller vaktmästare.

Tider för begravningsgudstjänst:

Onsdagar kl 12.00, 13.00 eller alt. 14.00.

Onsdagar och torsdagar kl 11.00 (om prästs deltagande i minnesstund önskas), kl 12.00 (om prästs deltagande i ev. minnesstund *ej* önskas).

Fredagar kl 11.00, 12.00, 13.00 alt.14.00.

Måndagar och tisdagar: I regel inga begravningsgudstjänster. *I undantagsfall* kan begravningsgudstjänst med kremation hållas (ej jordbegravning).

Gravsättning av kista efter begravningsgudstjänst i annan kyrka är följaktligen ej heller möjlig.

Önskas gravsättning av kista efter begravningsgudstjänst måste denna ta sin början *senast* kl 13.00, under tiden 1 november – 15 februari *senast* kl 12.00, på grund av att möjlighet måste finnas för personalen på kyrkogården att iordningställa graven före arbetstidens slut, och under den mörkare årstiden, före mörkrets inbrott. I samband med storhelger och vid speciella tillfällen kan undantag från ovanstående naturligtvis göras efter samråd med kyrkoherden och tjänstgörande vaktmästare.

Kyrkorna öppnas 1,5 timmar före begravningsgudstjänstens början för att nödvändiga förberedelser ska kunna utföras. Annan tid, om så skulle vara nödvändigt i speciella fall, efter överenskommelse med personal på pastorsexpeditionen, som underrättar tjänstgörande vaktmästare.

Församlingshemmen:

Önskar anhöriga samling efter begravningsgudstjänsten (minnesstund) i församlingens lokaler, ska detta anmälas i samband med överenskommelse om begravningsgudstjänst. Vid minnesstund öppnas församlingshemmen 1,5 timmar före begravningsgudstjänstens början för att bereda ev. "cateringfirma" tillträde till lokalen. Önskar anhöriga anordna samling i egen regi, tar de anhöriga kontakt med pastorsexpeditionen för lån av nyckel m.m. De församlingshem som finns i församlingen är Tillandzgården (vid Rogberga kyrka), Kyrkans Hus i Tenhult samt Öggestorps församlingsgård.

Begravningsgudstjänsten är prästens ansvar efter samtal med anhöriga. Önskemål om musik meddelas i god tid till tjänstgörande kyrkomusiker som naturligtvis även är beredd att ge råd och hjälp till anhöriga vid val av musik. Framförande av musik från CD-skiva får endast förekomma *i yttersta undantagsfall*. Tjänstgörande präst väljer tillsammans med anhöriga psalmer till begravningsgudstjänsten. (Detta är inte en uppgift för begravningsbyrån).

Kremation alt. gravsättning av kista:

Vid kremation lämnas kistan i kyrkan efter begravningsgudstjänsten, i undantagsfall bärs kistan ut till begravningsbil. Enligt Kyrkonämndens beslut ska avliden som ska kremeras, transporteras till Bråneryds krematorium, om gravsättning av askan ska ske på Rogbergas eller Öggestorps kyrkogård.

Vid gravsättning av kista ska detta tillgå på ett av följande sätt:

- a. Kistan bärs ut ur kyrkan, förs till graven och sänkes omedelbart enligt gammal sed. Därefter följer avskedstagande. Gudstjänsten avslutas.
- b. Kistan bärs ut ur kyrkan, förs till graven och placeras på de utlagda reglarna och får så stå kvar under avskedet. Gudstjänsten avslutas. Kistan sänkes först då de anhöriga lämnat graven.
- c. Kistan får stå kvar i kyrkan och avsked tas där. Gudstjänsten avslutas. Då de anhöriga lämnat kyrkan, förs kistan till graven och sänkes.  
Tjänstgörande präst följer med till graven i den händelse någon av de anhöriga skulle ångra sig i "sista stund".

I övrigt gäller att begravningsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning förrättas för avliden, som vid tiden för dödsfallet tillhörde Svenska kyrkan.

Begravningsgudstjänst i annan kristen kyrkas ordning hänvisas till resp. samfunds kyrkolokal.

För icke-kyrkotillhöriga, som önskar borgerlig eller annan begravningsakt hänvisas till Brånerydskapellet.

Tacksägelse efter dödsfall hålles alltid vid gudstjänst i kyrka i hemförsamlingen för den som tillhör Svenska kyrkan vid sin död. Önskas tacksägelse för den som vid dödsfallet är bosatt i annan församling eller icke tillhört Svenska kyrkan, kan detta förekomma, men måste anmälas i samband med anmälan om dödsfall. Dag för tacksägelse och i förekommande fall även kyrka, överenskommes med anhöriga. Tacksägelse kan hållas såväl före som efter begravningsgudstjänst.

I församlingen finns ett inköpt bårtäcke som den som vill kan använda vid begravningsgudstjänst. På nästa sida visas en bild på bårtäcket.



## **II. Skriftliga rutiner för gravsättning inklusive etiska överväganden**

### **Rekommendation utfärdad av Svenska kyrkans Församlingsförbund i maj 2008**

#### *Arbetsgivaransvar vid gravgrävning*

I rapporten "Risker och etiska aspekter vid gravgrävning" ges uttömmande beskrivningar av hur bedömning av riskerna kan göras och hur särskilda instruktioner för hur gravgrävningsarbete kan upprättas. Arbetsgivare som är huvudmän för begravningsverksamheten i Svenska kyrkan uppmanas härmed

- att med anpassning till de lokala förhållandena utföra särskild riskbedömning för gravgrävningsarbetet med stöd av rapporten.
- att sammanställa instruktioner för hur gravgrävningsarbetet ska genomföras i enlighet med rapporten och den lokala riskbedömningen.
- att alltid ha med erfaren personal vid gravgrävning och återfyllning.
- att alltid använda rasskydd vid gravgrävning och helst sådant som kan hanteras från markplanet.

### **Etiska riktlinjer vid gravgrävning**

#### **Utfärdade av Svenska kyrkans Församlingsförbund i maj 2008**

##### *Etiska riktlinjer*

Generella regler om ordning och etik på begravningsplatserna finns i begravningslagens andra kapitel där det i 12§ anges "En begravningsplats skall hållas i ordnat och värdigt skick och den helgd som tillkommer de dödas vilorum skall alltid beaktas". Därtill anges i 13 § "En grav får öppnas bara genom innehavarens av begravningsplatsens försorg, Graven får inte öppnas på ett sådant sätt att stoft eller aska skadas" och 16 kapitlet 10 § brottsbalken

fastslås ”Den som obehörigen flyttar, skadar eller skymfligen behandlar lik eller avlidnas aska, öppnar grav eller eljest gör skada eller ofog på kista, urna, grav eller annat de dödas vilorum eller på gravvård, döms för brott mot griftefrid till böter eller fängelse i högst två år”. I ”Risker och etiska aspekter vid gravgrävning” kapitel 5, lyfts en rad frågor om hur gravgrävningsarbetet ska utföras från etiska utgångspunkter. Det etiska hänsynstagandet måste vara styrande. Där finns formuleringar som är självklara från allmänna, kristna och etiska värderingar. Vid gravgrävning uppmanas huvudmännen att själv beakta följande

- Gravgrävning och gravsättning ska alltid utföras på ett värdigt och säkert sätt.
- Anhöriga bör om de så önskar, kunna medverka vid återfyllningen.
- Eventuella ben- och kistrester ska hanteras pietetsfullt och nedgrävas på större djup för att bereda plats för aktuell kistgravsättning.
- Eventuellt tidigare gravsatta urnor som påträffas ska hanteras pietetsfullt i avvaktan på återförande och återfyllning av grav.
- Vid återfyllning av grav ska kistan först höljäs försiktigt så att den inte skadas vid åtföljande maskinell återfyllning. Tunga lerjordar och stenbundna massor ska undvikas närmast kistan och i översta skiktet eller i gravkulle.
- Vid högt grundvattenstånd bör övervägas att temporärt eller permanent införa stopp vid kistgravöppning och gravsättning.

Kyrkostyrelsen ställer sig bakom dessa riktlinjer och rekommendationer.

## **Etik och värdighet på kyrkogården**

### **Förvaring av kistor och askor**

- Hur ser lokalen ut för förvaring av kistor och askor ut?

*Kistorna kommer direkt med begravningsentreprenören samma dag som begravningen sker och förvaras då i kyrkan. Askor hämtade av vaktmästare eller komna med posten, förvaras i kyrkans låsta valv.*

- Hur uppför man sig i lokal där kistor och askor förvaras?
- Hur går utlämnandet av urnor till anhöriga till?
- Hur kontrolleras att rätt kista, urna eller aska tas emot eller lämnas ut?
- Vem har tillgång till lokalen för förvaring?

## **Visning av gravplats**

- Vem visar anhöriga lediga gravar?

*Ansvarig kyrkogårdsvaktmästare*

- Vilken information ges till de anhöriga vid visningen?

*Hur vidare graven ska vara enkelplan eller dubbelplan*

- Hur är den som visar klädd

*Ansvarig vaktmästare är klädd i sina ordinarie arbetskläder*

## **Administrativa rutiner I**

- Vilka tider når man förvaltningen för beställning?  
*Vardagar kl. 10-12*
- Hur görs beställningen av gravsättning?  
*I samband med telefonsamtal till pastorsexpeditionen*
- Vilka befogenheter har bokningsmottagaren?  
*Tidpunkten för begravningsgudstjänst och gravsättning efter samtal med kyrkogårdspersonal och tjänstgörande präst*
- Hur kontrolleras att gravsättningsintyg har inkommit?  
*Ingen gravsättning sker utan att intyget är på plats*
- Hur kontrolleras att gravrättsinnehavaren gett sitt tillstånd?

## **Höga maskinljud vid begravning och gravsättning**

- Kan man undvika att köra lövblåsar, trimmers, gräsklippare och traktorer under begravning och gravsättningar?

*Ja, ingen maskinkörning i det direkta närområdet sker*

- Vad gör personalen i stället?

*Andra sysslor*

- Hur vet personalen att en begravning/gravsättning pågår?

*Information vid personalmöten*

## **Transport av kista och urna**

- Hur ska en kista eller aska transporteras på ett värdigt sett?

*Kistor transporteras till kyrkogården med begravningsentreprenörens bil. På kyrkogården sker transport med katafalkvagn.*

*Aska hämtas på krematoriet av vaktmästare, begravningsentreprenör eller i vissa fall anhöriga.*

- Hur många kistor kan man transportera samtidigt?

*I entreprenörens bil transporteras i vissa fall upp till 2 st kistor*

- Hur visar man respekt och vördnad för ett passerande begravningsfölje/kista/urna?

*Avslutar pågående arbete tills begravningsföljet gått förbi.*

## **Grävning av grav**

- Hur kontrolleras att det är rätt gravplats

*Med kartor, gravbrev och gravrättsintyg*

- Hur kontrolleras kistdjup? Urnors placering?

*Man mäter kistdjup. Urnors placering ritas in på gravkarta*



- Hur grävs en kistgrav?

*Kistgraven grävs med hjälp av en minigrävare. Jordmassorna lastas och förs bort*



- Var läggs jorden?

*På ett speciellt avsett område för gravmassor*

- Var ställer man borttagna gravstenar?

*Sten som ska monteras tillbaka läggs snyggt vid sidan om graven. Stenar som ej ska monteras tillbaka läggs på ett speciellt avsett område för lagring.*

- Hur kläs graven?

*Med gravklädsel från Orax. Se bilaga 1*



- När grävs graven?

*I den mån det går två dagar före jordsättning, vi försöker undvika öppna gravar över helger*

- Vad gör man om det är vatten i graven?

*Vatten pumpas bort med dränkpump, botten på graven täcks vackert med granris*

- Hur är den täckt? Med låsbart lock? Med plank?

*Med lock från Orax*



- Vad gör man med påträffande kist- och benrester?

*I den mån det går sorteras de ut och grävs ner i botten på graven. Ggravmassorna som fraktas bort återfyller man graven med efter gravsättning.*

- Hur hanteras urnor som måste flyttas?

- När och hur grävs en urngrav?

*Urngraven grävs i den mån det går samma dag som urnsättningen är. Graven grävs med spade för hand, massorna läggs på skottkärra.*

- Var förvaras jorden?

*Jorden från kistgrav förvaras på särskild uppläggningsplats. Jorden från urngrav förvaras direkt på skottkärra.*

- Hur är graven täckt innan gravsättningen?

*Graven täcks med brädor*

- Hur kläs urngraven?

*Urngravklädsel från Orax. Se bilaga 1*

## **Värdig sänkning av kista och askurna**

- Hur sänker man kistan i graven?

*Kistan sänks med sänkband*

- Hur sänks urnan ned i graven Med snöre/band?

*Urnan sänks med snöre/band eller att den bokstavligen ställs ner i graven*

- Vem sänker urnan?

*Präst, begravningsentreprenör eller i vissa fall anhöriga*

- Vem lägger askan i graven?

*Vid minneslund, kyrkogårdspersonal.*

## **Nedgrävning av aska**

- När och hur grävs en askgrav?

*Minneslund, graven grävs så snart vi fått askan och vädret tillåter grävning.*

- Hur är den klädd?

- Hur sker gravsättning i askgrav och asklund

- Är askan höljd och i vad?

*Askan ligger i försluten kartong*

- Används spridningsurna?

*Nej*

- Vem lägger ner askan i graven

*I minneslund, kyrkogårdspersonal*

- Hur och när sker spridningen i minneslund?

*Inga grävningar sker i minneslund vid icke lämpligt tidpunkt ,ex vid snö.*

- Nergrävning eller spridning?

*Nergrävning*

- Tas keramikidentiteten bort innan gravsättning?

- Hur många askor gravsätts samtidigt?

*En i taget, vid undantagsfall flera.*

- Blandas askorna med varandra?

*Nej, ny "gravöppning" sker för var aska*

- Gravsätts även påsen eller papperslådan?

*Ja papperslådan och eller påsen*

- Hur återställs marken efter gravsättning?

*Marken återförsluts så väl som det går för att anhörig ej ska se var graven är*

## **Återfyllning av grav**

- Hur lång tid efter gravsättningen sker återfyllningen av kistgraven?

*Direkt efter jordsättning*

- När återfylls en urngrav

*Direkt efter jordsättning*

- Vad återfyller man graven med?

*Samma material/fyllnadsmassor som grävdes bort*

- Hur återfylls graven?

*Materialet kommer på mindre traktor flak och fylles först för hand runt om kistan. Sedan ovanpå kistan. När halva graven är fylld fylls resterande massor direkt från flaket.*



- Brukar kistan gå sönder?

*Nej*

- Behöver man gå ner i graven för att ta bort rasskydd?

*Nej, vanligtvis inte*

- Görs en gravkulle?

*Ja mindre gravkulle som kläs med omsorg med kransar och blommor från begravningen*



- Hur städas runt graven?  
*Redskap, jordrester mm städas snyggt undan.*
- När tas kransar och blommor bort?  
*När blommorna vissnat/frusit*
- Var lägger man kransar och blommor?  
*På gravplatsen eller om inte gravplats finnes i minneslunden*
- När återmonteras gravsten?

## **Administrativa rutiner II**

- Hur förs platsen för kistan/urnan in i gravboken?  
*Kyrkogårdsförman lämnar meddelande som sedan förs in i datorn*
- Hur skickas gravsättningsintyget åter till skattemyndigheterna?  
*Via ett brev*
- Vem skriver på gravbrevet?  
*Den som har delegation från kyrkorådet*

## **Övrigt**

- Hur ser man till att bygg- och anläggningsentreprenörer som arbetar på begravningsplatsen följer de riktlinjer som antagits?

*Information – tidigt och även samma dag som gravsättning sker*

- Vad finns det för ordningsregler på begravningsplatsen?

*Ja. Se bilaga 2*

- Hur är ordningsreglerna anslagna?

*Orax skyltar, vid kyrkogårdens ingång*

- Hur ofta har man möte med begravningsfirmorna?  
*Minst en gång per år är nog ett önskemål från all a berörda parter*
- Hur ofta har man möte med stenfirmorna?
- Hur ofta har man möte med sjukhus och äldreboende?

## **Hur sker kvalitetssäkringen?**

## **Hur noteras vem som gjorde vad?**

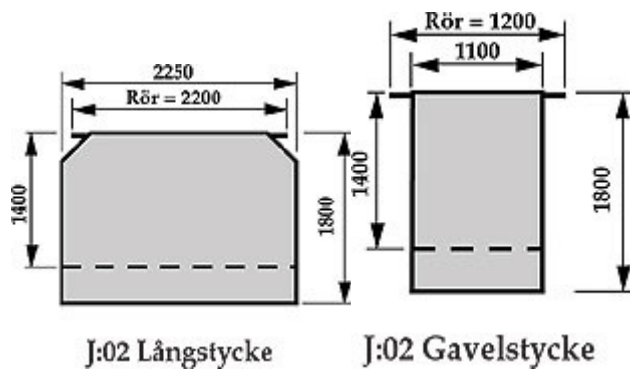
### Bilaga 1

#### **ORAX Gravklädsel**

*[Klicka på bilderna för förstoring](#)*

- Gravklädslarna består av två långstycken, två gavelstycken samt hängrör.
- Täcker gravens väggar till ett djup av 140 cm alt. 180 cm.
- Motståndskraftiga mot nötning, fukt, bensin, syror m.m.
- Rengöres med vattenspolning.
- Material: Kval. 1 och kval. A.  
Varp av Terylene,  
Väft av Vinylon.

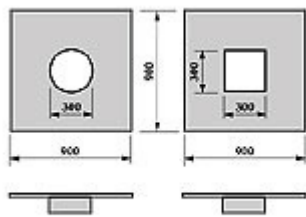
- Standardmått: Se vidstående måttkisser.
- Artikelnr: Se prislista.



## ORAX Urngravklädslar

- Täcker urngravens väggar till ett djup av 30 cm.
- Material: Som gravklädsel ovan.
- Storlekar mm: Artikel nr: se prislista.
- 900x900, runt hål      11200
- 900x900, fyrk. hål      11210
- 1200x1800, runt hål      11220
- 1200x1800, fyrk. hål      11230





Art.nr. 11200

Art.nr. 11210

(Bilaga 2)

## KYRKOGRÅRDEN

Är de dödas vilostad

ett minnenas rum

en Guds åker

Helgd hägne grifterna

Aktsamma händer

sörje för omvårdnad och

prydning

Stillhet råde på denna helgade mark

Lär oss betänka huru få våra

dagar äro för att vi må undfå

visa hjärtan

## MINNESLUND

- Minneslunden är avsedd för ett gravskick av kollektiv och anonym karaktär. Här begravs askan efter avlidna, utan att dess läge markeras. Enskilda gravvårdar eller planteringar är ej tillåtna
- Nergrävning av aska sker vid lämplig årstid och utföres av förvaltningens personal under värdiga former och utan närvaro av anhöriga
- Förvaltningen vårdar minneslunden och svarar för all plantering inom denna. Besökare får bidra till smyckningen med lösa blommor och ljus endast på för detta ändamål avsedd plats. Vissna blommor och ljusrester avlägsnas av förvaltningens personal.
- Papper och annat avfall lägges i avfallsbehållare
- Hund får ej medföras i minneslund
- Minneslund är ett sista vilorum – respektera dess helg

### **III. Riskbedömning och handlingsplan**

#### **Checklista för riskbedömning**

##### **Innan grävning**

- Har gravrättsinnehavaren godkänt gravsättningen?
- Är det rätt grav?
- Har personalen som ska utföra grävningen fullgod kompetens och erfarenhet?
- Vad finns gravsatt tidigare i graven, på vilket djup och för hur länge sedan?
- Har det grävts intill eller i närheten nyligen?
- Är utrustningen i god kondition, fungerar rasskydd, jordlåda etc?
- Vad är det för jordart (ökad risk för ras t ex sand, grus)?
- Hur är grundvattenförhållandet? Finns det mycket vatten i marken?
- Vad har det varit för väder den senaste tiden, mycket regn – ökad risk för ras, kyla och tjäle – behov av upptining?
- Hur rör sig allmänheten på kyrkogården? Krävs avspärrning för att genomföra grävningen?
- Behöver befintlig gravvård tas bort? Hur ska detta gå till?
- Behöver andra intilliggande gravanordningar tas bort för att få plats med maskin, jordlåda/jordhög o s v? Finns det någon risk för att intilliggande gravanordningar, ramar o dyl kan ramla ned i graven?
- Vad kan grävmaskin placeras på ett säkert sätt? Behövs tryckutjämningskiva?

- Var ska jordlåda/jordhög placeras? Behöver underlaget förstärkas/stabiliseras?
- Hur ska rasskyddet monteras? När ska det monteras och vilket rasskydd ska användas?

### **Efter grävning**

- Finns det risk för att människor eller djur kan ramla ned i graven?
- Behöver den grävda graven täckas med ett låsbart lock eller räcker det med ett fallskydd som tål att man går på det?
- Håller marken intill den grävda graven för allmänhet, ev. trafik, bärare och begravningsfölje? Behövs tryckutjämningskiva?
- Har personalen som ska utföra återfyllningen fullgod kompetens och erfarenhet?
- Hur kan återfyllningen av graven ske på ett säkert samt etiskt försvarbart sätt?
- Hur demonteras rasskyddet? Vad finns det för instruktioner och anvisningar?
- Om återfyllning görs med maskin, håller marken närmast graven för belastningen?
- Om återfyllning görs med jordlåda finns instruktioner och erfarenhet om säkert handhavande?
- Är personalen stressad på ett sätt som kan påverka säkerheten?
- Finns det erfarenheter från gravöppningen som behöver dokumenteras och i så fall hur?
- Finns det ett behov av psykologiskt stöd för personalen efter slutfört arbete?  
Finns det en handlingsplan för detta?
- Har det förekommit tillbud som ska rapporteras?

#### **IV. Etiska regler för krematorieverksamheten**

För Rogberga-Öggestorps församling gäller att kremation kan ske både i Jönköping och Huskvarna. Etiska regler för krematorieverksamheten gäller för Jönköpings och Huskvarna krematorium. Här hänvisas till deras hemsidor

[www.svenskakyrkanjonkoping.se/kyrkogardar/Etiska\\_regler\\_krematorieverksamheten.pdf](http://www.svenskakyrkanjonkoping.se/kyrkogardar/Etiska_regler_krematorieverksamheten.pdf)  
eller

<http://inspire.accson.se/bilder/3037/56873.pdf>

**Denna begravningspastoral gäller för Rogberga-Öggestorps församling och ska uppdateras varje år, eller vid behov/ändringar.**

**Jörgen Bok, kyrkoherde i Rogberga-Öggestorps församling**

**/2009-10-27/**